

KATARZYNA PADUCH

Instytut Historii

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa

Sprawozdanie z działalności naukowo-dydaktycznej Instytutu Historii UKSW w roku akademickim 2021/2022

Sprawozdanie prezentuje działalność Instytutu Historii UKSW w zakresie organizacji konferencji naukowych, seminariów, debat, a także innych aspektów wynikających z aktywności naukowo-dydaktycznej pracowników, doktorantów oraz studentów w roku akademickim 2021/2022.

1. Konferencje naukowe, seminaria i debaty

W roku akademickim 2021/2022 została zorganizowana jedna konferencja międzynarodowa, pięć konferencji ogólnopolskich oraz dwa seminaria naukowe.

1.1. Konferencje naukowe międzynarodowe i ogólnopolskie:

1. Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Polska i Mołdawia – z dziejów wiekowego sąsiedztwa*, zorganizowana przez Instytut Historii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Instytut Historii Ministerstwa Edukacji i Badań w Kiszyniowie. Konferencja odbyła się 26 listopada 2021 r. w formie zdalnej.
2. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Prymas Stefan Wyszyński w rzeczywistości społeczno-politycznej Polski „Ludowej”*, zorganizowana przez Instytut Historii, Wydział Nauk Historycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Instytut Pamięci Narodowej – Oddział w Katowicach. Konferencja odbyła się 26 października 2021 r. na kampusie UKSW w Warszawie.
3. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Ekologia Prus Królewskich* zorganizowana przez Instytut Historii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Diecezję Elbląską. Konferencja odbyła się 19 listopada 2021 r. w budynku Wyższego Seminarium Duchownego w Elblągu.
4. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Siedem wieków Warki* zorganizowana z okazji 700-lecia Warki, przez Instytut Historii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Nauk Historycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Archiwum Główne Akt Dawnych, Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce, Zarząd Powiatu Grójeckiego, Gminną Instytucję Kultury „Dworek na Długiej” w Warce. Konferencja odbyła się w dniach 19-20 listopada 2021 r. w Muzeum w Warce.

5. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Bł. Prymas Stefan Wyszyński i jego rola w budowaniu tożsamości Diecezji Warmińskiej po 1945 r.* zorganizowana przez Archidiecezję Warmińską, Warmińską Kapitułę Katedralną, Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego J. Paderewskiego, Instytut Historii Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Instytut Historii Wydział Nauk Historycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Muzeum Pomnika Historii „Frombork – zespół katedralny”, Archiwum Archidiecezji Warmińskiej. Konferencja odbyła się 2 grudnia 2021 r. we Fromborku.
6. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Jezuici: nauka i nauczanie, sztuka, kultura, duchowość* zorganizowana przez Instytut Historii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Instytut De Republica. Konferencja odbyła się w dniach 6-8 lipca 2022 r. w Serocku.

1.2. Seminaria naukowe:

1. Seminarium naukowe pt. *Solidarni z Ukrainą. Historyczne dziedzictwo* zorganizowane przez Wydział Nauk Historycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Instytut Historii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Spotkanie odbyło się 4 marca 2022 r. za pośrednictwem platformy MsTeams.
2. Seminarium naukowe poświęcone badaniom dziejów Mazowsza pt. *Colloquia Historica Mazoviensia*, zorganizowane przez Instytut Historii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Spotkanie odbyło się 6 czerwca 2022 r. na kampusie UKSW w Warszawie.

1.3. Konferencje oraz seminaria zorganizowane przez studentów oraz doktorantów INH:

W roku akademickim 2021/2022 członkowie Koła Naukowego Studentów i Doktorantów Historii UKSW zorganizowali dwie konferencje naukowe oraz byli organizatorami innych wydarzeń, m.in. seminarium naukowego oraz debaty historycznej:

1. Seminarium naukowe pt. *40. Rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce* zorganizowane przez członków Koła Naukowego Studentów i Doktorantów Historii UKSW. Spotkanie odbyło się 13 grudnia 2021 r. na kampusie UKSW w Warszawie.
2. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Kultura w wymiarze lokalnym. Perspektywa historyczna* zorganizowana przez członków Koła Naukowego Studentów i Doktorantów Historii UKSW. Konferencja odbyła się 14 stycznia 2022 r. w formie zdalnej z wykorzystaniem platformy Discord.
3. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Światło odkryć geograficznych i kolonializmu w historii* zorganizowana przez członków Koła Naukowego Studentów i Doktorantów Historii UKSW. Konferencja odbyła się dnia 8 kwietnia 2022 r. w formie stacjonarnej na kampusie UKSW w Warszawie.
4. Debata historyczna pt. *Dlaczego Konstytucja 3 Maja nie uchroniła Rzeczypospolitej Obojga Narodów przez upadkiem? – próba analizy historycznej w świetle dotychczasowych badań* zorganizowana przez członków Koła Naukowego Studentów i Doktorantów Historii UKSW. Debata odbyła się 10 maja 2022 r. w formie stacjonarnej na kampusie UKSW w Warszawie.
5. Wykład otwarty pt. *Na granicy cywilizacji. Historia przedwojennej granicy polsko-rosyjskiej*, który wygłosił dr Ihar Melnikau (Uniwersytet Wrocławski), zorganizowany

- przez członków Koła Naukowego Studentów i Doktorantów Historii UKSW. Wykład odbył się 24 maja 2022 r. w formie stacjonarnej na kampusie UKSW w Warszawie.
6. Koło Naukowe Studentów i Doktorantów Historii UKSW wraz z uczniami z Liceum Ogólnokształcącego Niepublicznego nr 40 w Warszawie na ulicy Stryjeńskich 21 organizowali na Błoniach Ossowskich *Bieg terenowy. Myśl w galopie*. Bieg terenowy był częścią wydarzenia *Dwudzień z Kawalerią* organizowanego przez 1. Pułk Ułanów Krechowieckich im. Płk. Bolesława Mościckiego. Wydarzenie odbyło się 28 maja 2022 r.

2. Wykłady z cyklu Studium „Res Gestae”

W roku akademickim 2021/2022 wznowiono organizację cyklicznych spotkań naukowych w ramach tzw. Studium „Res Gestae”. Przyjęto zasadę, aby spotkania te odbywały się co dwa miesiące, naprzemiennie z promocjami nowych publikacji naukowych wykładowców Instytutu Historii UKSW. W minionym roku akademickim w ramach cyklu zorganizowano cztery spotkania:

1. *W kręgu dynastii Piastów. Małżeństwa, pogrzeby i pochówki książąt mazowieckich* prof. dr hab. Janusz Grabowski (AGAD), 7 grudnia 2021 r.
2. *Dialog polsko-niemiecki na temat wspólnej historii*, dr Dominik Pick (Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie), 14 marca 2022 r.
3. *Rusyfikatory Królestwa Polskiego pochodzący od zaporoskiej starszyny kozackiej*, dr hab. Artur Górak (UMCS), 5 kwietnia 2022 r.
4. *O (nie)spełnionych rosyjskich ambicjach w Rzeszy Niemieckiej w latach 70 i 80 XVIII wieku*, dr Jacek Kordel (UW), 7 czerwca 2022 r.

3. Promocje książek

W Instytucie Historii UKSW organizowane są także cykliczne spotkania oraz debaty, na których wykładowcy prezentują wyniki swoich najnowszych badań zwieńczonych wydaniem publikacji naukowych. W minionym roku akademickim 2021/2022 zorganizowano cztery spotkania promocyjne książek pracowników naukowych:

1. Promocja publikacji: *Kolejnictwo polskie w transporcie wojskowym i operacjach wojennych na froncie polsko-ukraińskim i polsko-rosyjskim 1918-1920 r.*, autorstwa prof. dr hab. Janusza Odziemkowskiego, 26 października 2021 r.
2. Promocja publikacji: *Górny Śląsk w Polsce Ludowej, t. 3: Wysiedlenia – emigracje – przyjazdy*, pod redakcją dr hab. Adama Dziuroka, prof. ucz., i dr. Bernarda Linka, 29 listopada 2021 r.
3. Promocja publikacji: *Józef Beck. Biografia*, autorstwa prof. dr hab. Marka Kornata oraz prof. dr hab. Mariusza Wołosa, 10 stycznia 2022 r.
4. Promocja czasopism popularnonaukowych współredagowanych przez wykładowców Instytutu Historii: „Mówią Wieki”, „CzasyPismo”, „WSieci Historii” oraz „Niepodległość”. W spotkaniu wzięli udział: dr hab. Adam Dziurok, prof. ucz. (red. nac. „CzasyPismo”), dr hab. Dariusz Milewski, prof. ucz. (czł. red. „Mówią Wieki”), prof. dr hab. Janusz Odziemkowski (czł. red. „Niepodległości”) oraz prof. dr hab. Jan Żaryn (red. nac. „WSieci Historii”). Spotkanie odbyło się 4 kwietnia 2022 r.

4. Współpraca z ośrodkami krajowymi oraz zagranicznymi

1. W roku akademickim 2021/2022 Instytut Historii UKSW podpisał nową umowę o wymianie akademickiej w ramach programu Erasmus+ z Uniwersytetem w Zadarze (Chorwacja).
2. 12 października 2021 r. odbyły się dla studentów Instytutu Historii UKSW wykłady oraz seminaria prowadzone przez profesorów z Katolickiego Uniwersytetu w Zagrzebiu:
  - Prof. Hrvoje Kekez: *Where did Lech come from? Regarding identification of the rivers Huy and Krupa in the works of Jan Długosz and Maciej of Miechów* [Skąd pochodził Lech? Identyfikacja rzek Huy i Krupa z kronik Jana Długosza i Macieja z Miechowa]
  - Prof. Ivan Majnaric: *Croatian nobility – an overview* [Szlachta chorwacka – wprowadzenie]
  - Prof. Luka Seso: *Cases of re-mythologization in Croatian society* [Przykłady re-mitologizacji w chorwackim społeczeństwie]
  - Seminarium naukowe z udziałem profesorów Katolickiego Uniwersytetu w Zagrzebiu oraz profesorów i studentów Instytutu Historii UKSW.
3. W semestrze zimowym 2021/2022 w ramach programu Erasmus studiowało na kierunku historia dwoje studentów z Uniwersytetu Aleksandra Jana Cuzy w Jassach (Rumunia).
4. W ramach współpracy Instytutu Historii UKSW z Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego wykładowcy oraz studenci mogli zapoznać się z dwiema wystawami eksponowanymi na kampusie UKSW: „Kościół wobec stanu wojennego i «Solidarności»” oraz „Zwycięzca. Prymas dla Kościoła i Ojczyzny”.

5. Publikacje oraz czasopisma wydawane przez IH

W opublikowanym 1 grudnia 2021 r. przez Ministerstwo Edukacji i Nauki „Wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych” przyznano półrocznikowi „Saeculum Christianum. Pismo historyczne” 100 punktów. Dzięki zabiegom Redaktora Naczelnego czasopisma ks. prof. dr. hab. Waldemara Graczyka zmieniono błędny zapis na Liście Ministerialnej, gdzie wcześniej klasyfikowano czasopismo jako teologiczne, zaś teraz poprawiono zapis na: czasopismo naukowe historyczne. W 2022 r. redakcja „Saeculum Christianum” złożyła wniosek o finansowanie w ramach programu Rozwój Czasopism Naukowych. Redakcja przygotowuje także czasopismo do poddania go ocenie przez pracowników bazy Scopus. W roku akademickim 2021/2022 ukazały się dwa numery czasopisma. W numerze pierwszym znajduje się 19 artykułów naukowych, w tym 6 artykułów w językach obcych: angielskim, hiszpańskim i niemieckim został oddany do Wydawnictwa UKSW, numer drugi ukazał się jesienią 2022 r.

Z Instytutem Historii UKSW związana jest seria wydawnicza „Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy”, której celem jest polska edycja źródeł wczesnochrześcijańskich. Aktualnie redaktorem naczelnym serii jest ks. dr hab. Tadeusz Kołosowski, prof. ucz. W ostatnich latach nastąpiła intensyfikacja prac polskich badaczy nad spuścizną literacką wczesnego chrześcijaństwa, a dzięki pozyskaniu środków finansowych z Ministerstwa Edukacji i Nauki

(Narodowy Program Rozwoju Humanistyki) jest możliwe wydanie kolejnych tomów dzieł autorów wczesnochrześcijańskich w ramach serii PSP. W latach 2020/2021 wydano kolejnych 5 tomów. Aktualnie w Wydawnictwie Naukowym UKSW trwają prace nad wydaniem kolejnych dwóch tomów. Jako 79. tom PSP ukazał się pierwszy zbiór kazań ascetycznych św. Izaaka z Niniwy, autora żyjącego w drugiej połowie VII i na początku VIII wieku. Przekładu dzieł Izaaka z języka syryjskiego na polski dokonał Marcin Jan Janecki. Tłumacz przygotował także ponad stustronicowe wprowadzenie w lekturę dzieł Izaaka, dokonał naukowego opracowania całości oraz przygotował indeksy. W kolejnym, 80. tomie PSP ukazały się kazania wybitnego kaznodziei starożytnego Kościoła łacińskiego, św. Maksyma z Turynu. Przekładu z łaciny na język polski oraz opracowania naukowego tych kazań dokonała Elwira Buszewicz, a wstęp do kazań Maksyma przygotował ks. Jarosław Januszewski.

Z Instytutem Historii UKSW związana jest także seria wydawnicza zatytułowana „W służbie Niepodległej”, koordynowana przez prof. dr. hab. Jana Żaryna. W ramach serii swoje prace publikują m.in. doktoranci Instytutu Historii. W minionym roku akademickim 2021/2022 w ramach wydawanej serii ukazała się jedna publikacja: K. Grabska-Gliwka, *Arcybiskup Bronisław Dąbrowski: życie i działalność (1917-1997)*, Warszawa 2021.

W przygotowaniu redakcyjnym znajdują się kolejne prace, które niebawem zostaną wydane drukiem.

6. Nagrody i wyróżnienia przyznane wykładowcom Instytutu Historii

1. Na początku października 2021 r. na Zjeździe ŚZŻAK prof. dr hab. Wiesław J. Wysocki został wybrany wiceprezesem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej na kadencję 2021-2024.
2. Laureatem nagrody im. Henryka II Pobożnego został prof. dr hab. Jan Żaryn. Uroczysta gala wręczenia wyróżnienia odbyła się 16 października 2021 r. w Legnicy. Nagroda im. Henryka II Pobożnego przyznawana jest osobom, które w życiu publicznym stają w obronie cywilizacji chrześcijańskiej, Ojczyzny, życia i godności człowieka.
3. Środowisko historyków przyznało pierwszą nagrodę w konkursie „Książka historyczna roku im. Karola Modzelewskiego”, publikacji: *Józef Beck. Biografia*, wydanej w 2021 nakładem Wydawnictwa Literackiego, napisanej przez prof. dr. hab. Marka Kornata oraz prof. dr. hab. Mariusza Wołosa. Uroczyste wręczenie nagrody miało miejsce 14 października 2021 r. w Toruniu podczas Zjazdu Dziekanów Wydziałów Historycznych, Dyrektorów Instytutów Historii oraz Przewodniczących Rad Dyscypliny Historia.
4. I nagrodę w konkursie „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana K. Kuczyńskiego edycja 2021 w kategorii edycje źródłowe i pomoce naukowe otrzymała dr hab. Magdalena Satora za publikację *Processus contra Templarios in Francia. Procès-verbaux de la procédure menée par la commission pontificale à Paris (1309-1311). Édition critique*, wyd. Magdalena Satora, t. 1-2, Brill, Leiden 2020 (Later Medieval Europe, t. 21).
5. W tegorocznej edycji Konkursu Historycznego Ministra Spraw Zagranicznych na najlepsze publikacje promujące historię polskiej dyplomacji i historię Polski nagrodę w kategorii „Najlepsza publikacja w języku polskim z zakresu historii polskiej dyplomacji” na wniosek Rady Dyplomacji Historycznej minister Zbigniew Rau przyznał

- publikacji autorstwa prof. dr. hab. Marka Kornata i prof. dr. hab. Mariusza Wołosa pt. *Józef Beck. Biografia*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020.
6. Podczas Święta Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie 26 maja 2022 r. zostały wręczone przyznane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę wysokie odznaczenia państwowe pracownikom Instytutu Historii UKSW. Za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej ordery otrzymali:
    - Prof. dr hab. Janusz Odziemkowski – Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski
    - Prof. dr hab. Wiesław Jan Wysocki – Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski
    - Prof. dr hab. Jan Żaryn – Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski
    - Prof. dr hab. Jolanta M. Marszalska – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
    - Ks. dr hab. Tadeusz Kołosowski, prof. ucz. – Srebrny Krzyż Zasługi.
  1. W trakcie obchodów Święta Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie 26 maja 2022 r. po raz pierwszy wręczone zostały nagrody Rektora za wybitne osiągnięcia w poszczególnych dyscyplinach naukowych. W dyscyplinie historii Nagrodę Rektora otrzymała prof. dr hab. Jolanta M. Marszalska.
  2. W trakcie Święta Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie 26 maja 2022 r. wręczone zostały odznaczenia za zasługi dla oświaty i wychowania. Medale Komisji Edukacji Narodowej otrzymali prof. dr hab. Janusz Odziemkowski, ks. dr hab. Tomasz Skibiński prof. ucz., dr Anna Głusiuk, dr Małgorzata Pęgier.

7. Pozostałe aktywności

1. Dr Bartłomiej Dźwigała wziął udział w II Tygodniu Jakości Kształcenia organizowanym przez Centrum Rozwoju Dydaktyki UKSW w dniach 18-22 października 2021 r. W ramach wydarzenia dr Bartłomiej Dźwigała wygłosił wykład: *Rozwijanie kompetencji cyfrowych i językowych metodą tutoring na zajęciach translatorium angielskiego na kierunku historia*, dnia 21.10.2021 r.
2. Student kierunku historia Jakub Szymaszek (III rok I stopień) został wicemarszałkiem Parlamentu Samorządu Studentów UKSW.
3. 21 marca 2022 r. prof. dr hab. Antoni Dudek wygłosił wykład poświęcony stosunkom polsko-ukraińskim w XX wieku dla uczniów Publicznego Liceum Ogólnokształcącego im. bł. ks. Romana Archutowskiego w Warszawie.
4. Wykładowcy oraz studenci Instytutu Historii włączyli się w organizację Dnia Otwartego na UKSW, który odbył się 2 kwietnia 2022 r. na kampusie przy ul. Wóycickiego. W ramach wydarzenia kandydaci uczestniczyli w następujących wykładach oraz warsztatach przygotowanych przez wykładowców oraz studentów Instytut Historii:
  - Wykład: *Przełom ustrojowy 1989 r. w Polsce* – prof. dr hab. Antoni Dudek
  - Powtórki do matury z historii:
  - *W kręgu kultury staropolskiej* – prof. dr hab. Jolanta M. Marszalska, dr Katarzyna Paduch, student: Marcin Michalski

- *Kształtowanie się społeczeństwa stanowego w średniowieczu* – ks. prof. dr hab. Waldemar Graczyk, dr Anna Głusiuk, studenci: Karol Wilczyński, Hubert Juchimiuk
- *Przestrzeń bez granic. Historyk w świecie różnorodności źródeł historycznych* – ks. prof. dr hab. Kazimierz Łatak, dr Małgorzata Pęgier, studenci: Lidia Łada, Rafał Jaworski, Monika Szłom.

W organizację wydarzenia włączyła się także Katedra Historii Starożytnej, która w ramach podjętych działań promowała kierunek poprzez rozmowę studentów przebranych w stroje z epoki z kandydatami na studia.

5. W semestrze letnim 2021/2022 na prośbę Prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. Anny Fidelus prof. ucz. zostały uruchomione dodatkowe zajęcia dla studentów kierunku historia realizujących moduł zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela historii i wiedzy o społeczeństwie. Warsztaty zatytułowane: *Po co uczymy historii? Dydaktyka historii wobec nabywania wiedzy i kompetencji* prowadził dr Dominik Pick, pracownik Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie. Celem zajęć było rozwinięcie w studiujących rozumienia głównych problemów związanych z nauczaniem historii oraz wykształcenie najważniejszych pojęć kształtujących współczesną dydaktykę historii, nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Zajęcia realizowane są w ramach projektu „Uniwersytet 2.0. Innowacyjna edukacja. Efektywne zarządzanie” Nr POWR.03.05.00-00-Z230/17.
6. Z inicjatywy zespołu ds. promocji Instytutu Historii UKSW zorganizowane zostały powtórki do matury z historii 2022, cykl wykładów dedykowany dla młodzieży szkół średnich zdających historię na egzaminie maturalnym. Koordynatorami wykładów byli dr Agnieszka Nalewajek i mgr Marcin Skoczeń. Powtórki odbywały się od 22 stycznia do 7 maja 2022 r. w soboty. W ramach wydarzenia miało miejsce 12 spotkań powtórkowych dotyczących tematyki od historii starożytnej po historię współczesną.
7. W czerwcu 2022 r. doktorant Instytutu Historii mgr Franciszek Jóźwicki został wybrany na stanowisko Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Samorządu Doktorantów UKSW.